

პირველი გამოცემა

ხედი ღრუბლები

3 ა ნ ი ა
1939

ხედი ღრუბლები

გ. გვაჩაძე

ეს ლექსები დაბეჭდილი იყო ამ 30 —
40 წლის წინედ, სხვა და სხვა დროს, სხვა
და სხვა გამოცემებში. პირველად იბეჭდე-
ბა მხოლოდ ორი ლექსი: „მუზა“ და „ღამე
საფრანგეთში“.

ავტორი.

ქართველი ქალი

ოსმალელმა ქართველ ქალსა
შემოჰფიცა სიყვარული.
უთხრა: ტურფავ, ცეცხლის აღსა
შენ მიეცი ჩემი გული.

დამეკარგა სულ იმედი,
ცრემლიც ბევრი დამედინა,
მოწმად მომყავს მუჰამედი,
მისი მექქა და მედინა.

რუსმა უთხრა: ფრთხილად, ქალო,
ურჯულომ არ შეგაცდინოს,
მაში რაა სატრფიალო,
ჰქეიფობს და არ სვამს ღვინოს.

შენს სიტურფეს, გულის ძგერას
დააფასებს იგი განა?
გაწყვევლინებს ბედისწერას
მის უმზეო ჰარამხანა.

ქალო, ჰნახე ჩემი მხარე,
ჰნახე როგორ მიიშლება
მის ველებზე მოელვარე
დასავლეთის მონათება.

ამ შუქითა მკერდ - შემკული
შენც იქნები ბედნიერი.
ქალო, ჩვენ გვაქვს ერთი რჯული,
ერთი უნდა გვქონდეს ჭერი.

ქალმა უთხრა: დამეხსენით,
ორთავესა გიცნობთ კარგათ,
ნდობა ტკბილი, სავსე ლხენით,
ორთავესა დაგეკარგათ.

დამეხსენით! ნუ მეხეებით!
ასეთია ჩემი ნება.
მხოლოდ თქვენი მეოხებით
მე არა მაქვს მოსვენება,

არცა მახსოვს აქამდინა
დღე უღრუბლო - უბურუსო.
არც მექქა მრწამს, არც მედინა,
და არც შენი ფიცი, რუსო.

ა მ ი რ ა ნ ი

ზოგჯერ კვნესა საშინელი
ლამის ბნელში ჰაერსა ჰხევს,
და შიშისა ჟრუანტელი
გადაუვლის მთასა და ხევს.

ვერ გაიგებს იმა კივილს,
გამოწვეულ გულის ტკივილს,
ოსმალეთი, ვერც ირანი.

ის ხმა არი დიდი გმირის:
იცოდე, რომ მთებში ჰტირის
მიჯაჭული ამირანი.

გ უ შ ა გ ი

(ილიას ხსოვნას)

ადგა მონა და შურდული
ხელში აიღო ნელა მან.
საქმე მას უყვარს ქურდული,
თავი მით ისახელა მან.

ჰნახა, ლაევარდი ჰბრჭყვიალებს,
შიგან არწივი ჰტრიალებს,
თითქო მიჰქონდეს სიოსა;
მთებსა დაჰყურებს, ბარებსა,
ჰდარაჯობს, მშობლიურ ზღვარებსა
მტერი არ შეესიოსა.

არწივს ესროლა მონამა,
სისხლის ღვარითა მონამა
ველი სამშობლო მხარისა.

ლაევარდი ისევ ჰბრჭყვიალებს,
მაგრამ იქ არა ჰტრიალებს
გუშაგი მთა და ბარისა.

წმ. გიორგი

ვენაცვალე მის სახელსა! ის მზად არის მოგვეშველოს,
თუ რაიმე ავი სული ემუქრება საქართველოს.
თუ ღრუბელი, ძალა ბნელი, იკრიბება კამარაში,
მის ციური თავლიდანა მას გამოჰყავს თავის რაში,
მოახტება, გააქენებს, ბრძოლის ცეცხლით წანაქეში,
რაშის ნალი მიბრწყვიალებს, ნაპერწკლებსა აყრის დეში.

ვენაცვალე მის სახელსა! ნაპერწკლებში იგი მიჰქრის,
რომ ბურუსი განაბნოს შიშისა და შავი ფიქრის,
აჰა, ქოროხს გადასცილდა, ისმის, ისმის მის გრიალი,
ჩამოშორდა ბეზობდალსა — ახმაურდა დარიალი!
ჰდევნის ყველგან ავსა სულსა, მიჰქრის, მიჰქრის
გმირთა-გმირი,
სანამ წინ არ გაეშლება შავი ზღვისა განაპირი.

ვენაცვალე მის სახელსა! აჰა, დეში გაჰკრა კიდე,
იელვა და ნაპერწკლებით წამოინთო ცისა კიდე;
ქუხილია? მაშინ დოღი იმართება კამარაში:
ავსა სულსა უკან მისდევს აქაფებულ მისი რაში,
თუ მიასწრო, დაეწია და ბორჯალი თვისი ჰფრიწა,
გავარდება მაშინ მეხი, იბზრიალებს დედა-მიწა.

ვენაცვალე მის სახელსა! მხოლოდ მაშინ მშვიდად არი,
თუ კამარა იწმინდება, საამური ჰდგება დარი.
აჰ, ის რომ არ ყოფილ-იყო სასწაულის შემომქმედი,
დიდი ხნიდან განწირული იქნებოდა ჩვენი ბედი,
ბედი კრული, ბედი ბნელი, უმწეო და უსაშველო.
ამიტომაც მას აღიღებს მარადიულ საქართველო.

ნ ი ნ ო ს

მართალს ამბობ, ჩემო ნაზო!
უშნოა და ულამაზო
ჩემი ლექსი: მაში გული
არ ჰძგერს მხნე და მხიარული.

მაგრამ რად არ მოგაგონდა,
ვის მიუძღვის უფრო ბრალი?
მე რომ ერთი გული მქონდა,
ის ხომ შენვე მომიკალი.

მ ა ი ს ი ს ლ ა მ ე

საყვარელსა წიგნსა ვწერდი,
მაისისა იდგა ლამე.
მე პეპელას შევაცქერდი,
საუცხოვო იყო რამე.
ის უეცრად შემოვარდა,
გიჟისავით სანთელს ეცა,
საამური ფრთების გარდა
ბევრი ჰქონდა სინაზეცა.
არა ჰგავდა მხდალს და ცრუსა,
განწირული ჰქონდა თავი;
ბოლოს ფრთები შეეტრუსა
და დაეცა საცოდავი.

მან აიდგა უცებ ენა,
გამაკვირვა, გამაოცა,
მითხრა: „ჩემი გადარჩენა
ძნელია და ამაოცა.
გეტყვი მხოლოდ, სანამ სული
არ გაჰყრია ხორცსა ჯერე,
ვინ ვარ, რა ვარ, სით მოსული?
მართალს გეტყვი, დამიჯერე.

ცხრა მთას იქით, თუ ცხრა ქედის,
ჰდგას დარბაზი ძვირზე ძვირი,
კოშკის თავი ცაში შედის,
ვარდებშია კოშკის ძირი.
იქ ჰდგას ტურფა, ჩემი მწველი,
ეძახიან მზეთა-მზესა.
ვერ აგიწერს კაცის ხელი
მის სიტურფე-სინაზესა.
მე არ ვიყავ მარტო ოდენ
მისი ეშხით ცეცხლ-ნადები,
დარბაზის წინ ირეოდენ
ახალგაზრდა რაინდები.
ერთხელ დადგა სარკმლის წინა
ის ვარსკვლავი უებარი,
გადმოგვხედა, გაგვიცინა,
განანათლა მთა და ბარი.

გვითხრა: „რა ვქნა, ღმერთო ჩემო,
ჩუმად არის ჩემი გული.
ხელსა ვერვის ვერ მივცემო,
ცივი ვარო, ვით ყინული.
მაგრამ არის ცეცხლი ცხელი,
სულსა ანთებს, ანთებს ტანსო,
მას ეკუთვნის ჩემი ხელი,
ვინც ამ ცეცხლსა მომიტანსო!“

იმ წამს რაზმი რაინდების
გაიფანტა მთა და ბარად,
მსხვერპლი ტკბილი ცეცხლის დების
იმ ცეცხლისა საძებარად.

მეც იმათთან გამოვიჭერ,
წამოვედი როგორც ხელი.
ცეცხლისა წინ თავს ვერ ვიჭერ,
უნდა ვტაცო იმას ხელი.
ვირბინე და ვიტრიალე
ქვეყანაზე დიდი ხანი,
დავჭკნი, დავდნი, დავიღალე,
ჩხირი გახდა ჩემი ტანი.
გადავლახე კიდევ მთები,
იქით ვეცი, აქეთ ვეცი,
შემომესხა ბოლოს ფრთები
და პეპელად გადავიქეცი.

გაიხედე, რა ღამეა,
რა სიტუაფე, რა შვენება!
თვალისათვის სიამეა,
გულისათვის მოსვენება.
ღამის ბნელში შენალალი
პეპელების დაჰრბის გუნდი,
ზოგი ჰბრწყინავს, როგორც ღალი,
ზოგი, როგორც იაგუნდი.
ყველას ვხდები, ვით პეპელა,
სადაც კი არ მივფრინდები,
პეპელებად იქცენ ყველა
უწინდელი რაინდები.
სიყვარული მათი ვიცი,
ვიცი მათი გულის ძგერა,
ყველასა გვკრავს ერთი ფიცი,
ერთნაირი ბედისწერა.

ამ საღამოს აქ ვიყავი,
შენ ფანჯარა გქონდა ღია.
ვთქვი: „გავწირო ჩემი თავი,
თავზე ხელი ამიღია.“
დავინახე მობრჭყვიალე
სანთელი და შემოვფრინდი.
ერთხან ირგვლივ ვიტრიალე,
მერე ვეცი, ვით რაინდი;
ვიტრიალე და ვიბრუნვე
უშედეგოდ იმის წინა,
მხოლოდ დავწვი, დამრჩა მუნვე,
ეს თათები პაწაწინა.
ცეცხლი ვეღარ გავიტაცე,
ცეცხლი მწველი მით მეღება,
წახდა ჩემი სიმაშაცე,
ჩემი თავის გამოღება.

ცხრა მთას იქით, თუ ცხრა ქედის,
ჰდგას დარბაზი ძვირზე ძვირი,
კოშკის თავი ცაში შედის,
ვარდებშია კოშკის ძირი.
იქ ჰდგას ტურფა, ჩემი მწველი,
ის ანათებს ქვეყნის პირსა.
ვაი, ეკვდები მისთვის ხელი!
მისი ნახვაც არ მეღირსა.“

გამიკვირდა, გაცავშტერდი,
გადვირიე კინალამ მე.
საყვარელსა წიგნსა ვწერდი,
მაისისა იღვა ღამე.

მ ხ ე ვ ა ლ ი

(უცნობი პოეტისა)

მე ის ათ-ჯერ მივატოვე,
ათ-ჯერ ისევ დავებრუნდი.
ეხლა იცის, არსად წავალ,
დავემონე, დავძაბუნდი.
არცა მიყვარს! ხვალ რო მოჰკედეს,
მოვისვენებ — ოჰ ღმერთმანი!
ისე მწვავს და ისე მდაგავს
საუცხოვო მისი ტანი.

იცით? ტანჯვა საშინელი,
ვერ-საშველი ვერა ვერსით:
ქალის ტანს რომ დაჰქვითინებ,
შებღალულსა სხვის აღერსით.
როცა იცი, რომ ეს ტანი,
რომ ამ მკერდის თეთრი ქულა,
სხვის მკლავებში წელან ჰორთოდა,
სხვისი კოცნით ჩათუთქულა?!

გუშინ ვცემე!... წამოვარდა,
წამოანთო ცეცხლებრ თვალი,

საფანტივით მომაყარა
მძულვარების ნაკვერჩხალი;
აეფურცლა ისე ლოყა,
ისე ჰთრთოდა მისი ტანი,
რომ მე ისევ გიჟისავით
მის ტუჩებსა ჩავეწანი.

როცა ორივე მშვიდადა ვართ,
დამიწყნარდა, დავუწყნარდი,
ამთქნარებს და იზმორება,
სულ არა აქვს ჩემი დარდი.
როცა თმენა მეკარგება
და კვლავ ეჭვით ანაფეთქი
ვეუბნები: შენს საყვარლებს
ჩაეუჩეჩევა ცხვირსა-მეთქი!
შემომხედავს, ჩაიცინებს:
აი, ეს-ლა მადარდებსო!
როცა ვუვირი: თავს მოვიკლამ!
— ვინ მოუვლის შენს ვარდებსო?!

და დღე ჩემი სამარცხვინო
აგრე მიდის... მხოლოდ ველი,
დაჰკენეს მალე, როგორც ვარდი,
მის სიტურფე სანატრელი.

დედა - მოკა *)

ჰხედავ, მგზავრო! ა, იმ მთაზე
ციხე რომ სჩანს საამური,
ძველთა დროთა სიღამაზე,
ბრძოლის ცეცხლით განამური?
მას ლაქვარდი დაბრჭყვიალებს,
წინ ეშლება ტყე და ველი,
ქვეშ ტეხური მოგრილებს,
მის დიდების მოწმე ძველი.
შვენება კი მთა და ბარის,
უბატრონო, დანგრეული,
ციხე ძველი ჩუმად არის,
სიზმრებშია გახვეული.

აქ ქართველმა, მხნე და ლალმა,
ერთხელ ჰნახა შიშის ზარი.
მტერი მაშინ იდგა გაღმა
და გამოღმა ჩვენი ჯარი.
დაინახეს: მოჰრბის ქალი,
მტერი მოსდევს, არ აქვს შველა,

*) მოკა = მძიმე; დედა-მოკა = ფეხ-მძიმე დედა-კა-
ცი. ასე ეძახიან ტეხურის ერთ ადგილს, სამეგრელოში.

მოჰრბის, მოჰრბის ის საწყალი,
თმა-გაშლილი, ფეხ-შიშველა.
მწვანე მდელოს მოამშვენებს,
მოჰფრიალებს თეთრი კაბა.
შიშმა დაჰკრა მაშინ ჩვენებს,
მთა და ბარი გაინაბა.

ქალმა ნაპირს მიახწია,
მის კიდეზე დაჰდგა ფეხი,
და მოჰწყდა იქ, როგორც ია,
ქარიშხალით მონატენი.
წინ ტეხურის მოჰქუხს წყალი,
როგორ ენდოს უნდობელსა?
და აღაჰყრო ზეცას თვალი,
შეევედრა ღვთის მშობელსა:
— „ღადავ ღვთისა, ღვთისა დედავ,
დედა უნდა გავხდე მალე,
რა დღეში ვარ, შენცა ჰხედავ,
შემეწიე, შემიბრალე.
ეს ქვეყანაც შეიწყნარე,
ის ზომ არის ხვედრი შენი,
და ეს ტურფა არე-მარე
შერცხვენისგან დაიხსენი.“

ასე სთქვა და გასაკვირი
სასწაული მოხდა მანდა:
წყლის კლდიანი განაპირი
შეირყა და გამოჰქანდა.
გაჰყლეთილი მისი მკერდით

აღრიალდა იქ ტეხური,
და ის კიდევ კიდის გვერდით
დაჰდგა, როგორც საფეხური.
ქალი შედგა ... მოჰწყდა ბოლმა
შიშისა და სევდის გულსა,
და მიეცა წყლის გამოღმა
მთელი ჯარი სიხარულსა.
იცოცხლე, რომ დაჰტრიალდა
ზოგან ხმალი, ზოგან შუბი,
ტეხური რომ აღრიალდა
ერთი წუთით შენაგუბი.
მოჰხდა ბრძოლა საშინელი,
ჰზუზუნებდა ცხელი ტყვია,
მისი კვალი წარუშლელი
ციხის ქვებსა დღეს ატყვია.
ვაშა, ვაშა ქართველთ ხმალსა!
ლხენა იყო, არ ვაება,
და წარსული მომავალსა
ოქროს ძეწკვით გადაება.

სახსოვრად კი ამ დღის დიდის
ვიწრო დარჩა იქ ტეხური,
იქით კიდევ აქეთ კიდის
თითქო იყოს საფეხური;
მტკაველს უდრის რამდენიმეს
მისი განი, ისე რომა
დედა-კაცსაც ფეხი-მძიმეს
შეუძლია გადახტომა.
მართალს ამბობს, არა ჰტყუის

ეს ნაპირი უცხო რამე,
და ტეხურიც ჰქუხს და ჰშხუის,
მაზე ყვირის დღე და ღამე.
ციხე დამწერს ტყე და ველებს,
მდუმარეა ის მარტოკა,
და ძველ სიწმრებს უცხოველებს
თვით ცხოველი დედა-მოკა.

თავისუფლება

I

მივდიოდით ნელა გაჩენისა გზაზე.
 უცებ ქალი შემხვდა, უცხო სილამაზე.
 მან ასწია ხელი, იმ ხელის აწევით
 განაბნია ნისლი დედამიწის ზევით.
 დავინახე მთები, ლამაზ-ლამაზები,
 დაშლილ-დანგრეული ციხე-დარბაზები,
 სახლს არ ჰქონდა კერი, კერსა სახურავი,
 ცაში ირეოდა ყორანი და ყვავი.
 შემიწუხდა გული, ამით ანატკენი,
 ხმაცა გავიგონე: „სამშობლოა შენი!...“
 მოვიხედე, ვეძებ: ის უცხო შვენება
 არსად იყო ... გაჰქრა, როგორც მოჩვენება.

ნეტა ვინ იყო... ვინ არი
 აგრე შვენებით მბრწყინარი,
 აგრე წარმტაცი სულისა?
 ფიქრსა რად მინთებს ალებით,
 გულსა რად მივსებს წვალეებით,
 რად მელანდება სულ ისა?!

II

ერთხელ კაცის მკვლელი გავხდი კინალამ მე:
ჩასაფრებულ ვიყავ, იდგა ბნელი ღამე,
მძულვარება გულზე მაწვა, როგორც ლოდი,
და სულ-განაბული მტერსა მოველოდი.
ჩემი მტერი იყო ისევ მოძმე ჩემი,
პასუხიცა მქონდა მისთვის გასაცემი.
აი, ქუჩის პირად გამოჩნდა და მეცა
მოვიმარჯვე დანა გულში რომ ჩამეცა,
წამოვევარდი, ვეცი, ვეცი, როგორც ხელი...
ამ დროს ვილაცამა დამიჭირა ხელი;
ჩემ წინ იდგა ტურფა!... ის არა ჰჩიოდა,
მხოლოდ ღამაზე სახეს ცრემლი ჩასდიოდა.
გამომგლიჯა სწრაფად მე მან ხელიდანა
და შორს გადაადგო მოქნეული დანა;
სახე მწუხარებით მან აამეტყველა:
„რას ჰჩადიხარ?! მითხრა, თქვენ ძმები ხართ
ყველა!“

ნეტა ვინ იყო... ვინ არი
აგრე შვენებით მბრწყინარი,
აგრე წარმტაცი სულისა?
ფიქრსა რად მინთებს ალებით,
გულსა რად მივსებს წვალებით,
რად მელანდება სულ ისა?!

III

დრო გავიდა მერე ... მარტო ვიჯექ შინა,
წინ რვეული მედო, სარკეც მედგა წინა,
რომ ავწიე თავი, მაში დავინახე
იმავე მოჩვენების მშვენიერი სახე:
რვეულს ჩასცქეროდა, როგორცა რომ ხარბი,
ცოტა წაიკითხა, შეიჭმუხა წარბი,
მერე ჩაიციხა: "შენცა ლექსებს სწერო?
— რატომ არა, ვუთხარ, ჩემო მშვენიერო!
მტერი არ გვეშვება, ის გაგვიბატონდა,
მეცა შევებრძოლე, რაც კი ნიჭი მქონდა,
სულ ლექსად გარდავთქვი მწუხარების წუთი,
ამოვაღსე კიდეც ბარე ორი ყუთი.
სხვა რა უნდა მექნა? რაღა შემეძინა?!
როცა არე-მარეს თითქმის ჩაეძინა
და სიცოცხლის კვალი არსად არ ატყვია ...
მიპასუხა: „თოფი, წამალი და ტყვია!“

ნეტა ვინ იყო... ვინ არი
აგრე შვენებით მბრწყინარი,
აგრე წარმტაცი სულისა?
ფიქრსა რად მინთებს ალებით,
გულსა რად მივსებს წვალეებით,
რად მელანდება სულ ისა?!

დრო გავიდა კიდე ... იდგა გაზაფხული,
 ყველგან სიყვარულით ჰცახცახებდა გული.
 ბაღში მივდიოდი, უცებ დავინახე
 იმავ მოჩვენების ღვთაებრივი სახე:
 თეთრ კაბაში, ტურფა, უფერ-უმარილო,
 იდგა მშვენიერი, როგორც მარმარილო.
 შეეკრთი, დავიბენი ... მე დავწყვიტე მხოლოდ
 ვარდი, მერე შეეკარ ისე, უთავბოლოდ,
 და მწვანე ფოთლებში სწრაფად შენახვევი
 ხელის კანკალითა ფეხ-წინ დავუდევი.
 შემომხედა ტურფამ, მწარედ ჩაიციხა,
 მერე მითხრა მკაცრად: „ჩემი ფეხის წინა
 უნდა ვარდის არა ... თავის დადებო!...
 მე ვარ შენი ქვეყნის თავისუფლებო“.

ეხლა კი ვიცი, ვინ არი
 აგრე შვენებით ბრწყინარი,
 აგრე წარმტაცი სულისა.
 ვიცი, რადა მწვავს ალებით,
 გულსა რად მივსებს წვალებით,
 რად მელანდება სულ ისა.

ღამე საზრანგეთში

I

აჰა, დავაგდე ქალაქი დიდი,
ტურფა, მდიდარი, კეთილ-შობილი.
ველი ჰტრიალებს, ჰბზრიალებს ხიდი,
მიჰქროლავს ჩემი ავტომობილი.
„ქალაქი ესე, მეუბნებოდენ,
შუა-გულია ქვეყნიერების,
ნათელი რამე, წყარო იმოდენ
სიამისა და მშვენიერების!“
მეც ვესწრებოდი ყოველსა კრებას,
თუ მოხდებოდა სადმე ყრილობა;
იქ ეძიებდა რაიმე შვებას
ჩემი გულისა მწველი ჭრილობა.
მაგრამ შედეგი არ იყო დიდი,
დავრჩი ისევე ლახვარ-სობილი.
ველი ჰტრიალებს, ჰბზრიალებს ხიდი,
მიჰქროლავს ჩემი ავტომობილი.

II

ჩაჰქრა მზის შუქი უკანასკნელი,
ვით ზოგჯერ გულში მხიარულება.

ქარი მიბერავს, ჯერ კიდევ ნელი,
ყურში რაღაცას მეჩურჩულება:
— „დიად, მოვდივარ მე იქიდანა,
სიტყვათა მომაქვს შემონათვალი.
იქ ყველას უღევს ჯიბეში დანა
და მტერზე ფხიზლად უჭირავს თვალი.
აქ რას გვიმზადებს ბედისა წერა,
მუდამ სიმუხთლით ამონაგები?
რას მიახწიე და რასა — ვერა?
პასუხს ელიან ამხანაგები.
მე იმათგანაც მომაქვს სალამი,
ამხანაგური, გულწრფელი დია.
ზოგმა გაჰყიდა თავის კალამი,
გული არავის გაუყიდა.
ზოგი ჯერ იბრძვის გონება-ხელი,
დახვრეტილია უმეტესობა...
რად ჰტირი, ცრემლი რად მოგდის ცხელი?
ნუთუ ლახვარი გულზე გესობა?
რა ვქნა? გიჟი ვარ, ფიცხი და ჩქარი,
კლდე და ღრეებში მე ვარ შობილი“.
ამოდის მთვარე, ჰზუნუნებს ქარი,
მიჰქროლავს ჩემი ავტომობილი.

III

მთვარე მიჰცურავს, მე შემომღიმის,
ტყეში ლანდებმა დაიწყეს რხევა,
მე ხან მადგება ღიმილი იმის
და ხან ლანდები შემომეხვევა.

— „შე საცოდავო! მე მეუბნება
ნაზი ღიმილით გუშაგი ღამის:
ჰნახე, რა ტკბილი არის ბუნება,
შენა კი სული დაჰლიო ღამის.
თავის ზღვარი აქვს შესაძლებლობას,
უნდა გცოდნოდა თავიდან ესა.
ვინ მოსპობს ქვეყნად უსამართლობას,
ვინ ამოსწურავს ოკეანესა?
შენებრივ მებრძოლს, თუნდაცა ორ-ასს,
თუ მიუმატებ კიდევ ორასსა,
წიხლს მაინც ვერ ჰკრამ აქეთა გორას,
ძრასა ვერ უზამ იქით გორასა.
მე ვიცი, შენა გულის ძრწოლითა
შემოირბინე ევროპა მრთელი,
გამოწვეული შენი ქროლითა
სად არ დამდგარა კორიანტელი?
ირბინე კიდევ, დააკაკუნე,
თუ გინდა კიდევ სხვა და სხვა კარებს.
ყრუა და მყრალი ეს საუკუნე,
იგი შენ ახლო არ მიგიკარებს.
ნუთუ ვერ ჰხედავ, საპნის ბუშთია,
რასაც შენ გითხზავს შენი გონება.
დღეს გარდამწყვეტი რკინის მუშთია,
ქვეყანას იგი ეპატრონება.
გაისმის მერე მუშთისა იმის
ქებათა-ქება ხმა-შეწყობილი“...
მიჰცურავს მთვარე, მე შემომღიმის,
მიჰქროლავს ჩემი ავტომობილი.

ამ დროს სიზმარი მე მომაგონდა,
 ის გუშინ ვნახე, თუ გუშინ წინა.
 ჰაეროპლანად საბანი მქონდა
 და იმან სადღაც გადამაფრინა.
 მეგონა, თითქო მე გადავლახე
 ქვეყნიერების ყველა ზღვარები,
 მივფრინავ ცაში... იქ დავინახე
 ვარსკვლავებისა ოქროს კარები.
 დავაკაკუნე... გამიღეს... შეველ...
 დარბაზი იყო განათებული.
 წავდექი წინა და გაურკვეველ
 სიამეს თითქო მიეცა გული.
 ტახტი ჰბრწყინავდა, ჰბრწყინავდა მაზე
 გასაკვირველი მშვენიერება,
 მისი სიტურფე, მისი სილამაზე
 კალმითა ვეღარ აიწერება.
 შემომაქცია მან ტკბილად სახე,
 მკითხა: რისთვის ხარ მომავალი?
 — სამართალს ვეძებ! მე მივაძახე,
 მან მითხრა: მე ვარ სამართალი!
 — „ვერსად ვიპოვე მე შენი კვალი,
 იქნება-მეთქი ვიპოვო ცაში!
 (იქ ბევრი იყო კაცი და ქალი,
 ყველამ ღიმილით დამიკრა ტაში.)
 ნუ მკითხავ, რა მაქვს, რა საჩივარი,
 ამ სიშორიდან რამ მომიყვანა?
 გახდა ყვავ-ყორნის დასაყვიარი

ჩემი სამშობლო, ჩემი ქვეყანა.
ჩემია-მეთქი ტურფად ნაშენი
მისი ბაღები, მისი ტყე-ველი“.
მან მითხრა: „ღიაღ, უფლება შენი
უდავოა და შეურყეველი.“
— რა ვუყო-მეთქი? ორი მტერია:
ერთი — ბარინი, მეორე — ალა.“
მითხრა: „სადავო არაფერია,
აილე ჯოხნი, გაჰყარე რალა!“

V

ცას გადაეკრა ღრუბელი შავი,
მელნის ზღვასაებრ გადადენია.
უკვე ფიქრისა არა მაქვს თავი,
გულში ტკივილი იმოდენია.
მაღალი არის უღელ-ტეხილი,
სადაც მივქროლავ და ჩუმაღ ვტირი,
კლდეზედა კლდეა გადაგრეხილი,
გვერდით უფსკრულსა ღია აქვს პირი.
ჩავხედავ იმას გონება-ხელი
და თვალს ვარიდებ გულ-შეხეობილი.
ნეტავი, ვამბობ, ამიცდეს ხელი,
გაცურდეს განზე ავტომობილი,
რომ მისი კვამლით ბნელი უფსკრული
უკანასკნელად წამოვაბოლო...
გათავდეს მალე სიცოცხლე კრული,
ჩემსა ტანჯვასა მოედოს ბოლო.

მ უ ზ ა

გულო მწუხარევ, არა გაქვს შველა,
ჩემო გონებავ, შენცა მიქრები.
ოთახში ვზივარ ... მარტო ვარ ... ბნელა ...
ზღვად გადამექცა შავი ფიქრები.

ზღვაზე გამოჩნდა უცხო რამ გემი,
მომადგა კარებს, ჩააგდო ლუზა.
გამოდგა ქალი, ნაცნობი ჩემი,
ვიცან მაშინვე: ეს იყო მუზა.

მითხრა: „არ მინდა გამოგედავო,
არ მოგიმატო ჭირზედა ჭირი.
შენ მე მომშორდი, შე საცოდავო,
ვერ დააფასე ჭონება ძვირი.

შენთვის მომქონდა ია და ვარდი,
მარგალიტების მომქონდა რიყე.
შენ მაშინ იყავ კოხტა და მარდი,
მე არა მყავდა სხვა მოარშიყე.

ბევრს დაებადა იმ დროსა შური,
ბევრმა ბრიყვეულად გაგარტყა წიხლი.

ეხლა ქებაცა, გინდ იყოს ძმური,
რა ოხრად გინდა, რა თავში იხლი?

ეხლა, როდესაც გვარავს ჭაღარა,
გამოგელდა ძალი და ღონე,
ჯანი არა გაქვს, გულიც აღარა,
ძირს მიიწევა გონების ღონე.

ჩემს სიყვარულსა სიცოცხლის - მყოფელს;
შენ უდროო - დროდ დაუბზე კარი.
ისე ჰშორდები ამ წუთი-სოფელს,
კვალი არ გრჩება არავითარი;

არავინ გიცნობს გარეთა და შინ
არავის უნდა შენი სახელი.
შენ შენი თავი დამარხე მაშინ,
როდესაც ჩემზე აიღე ხელი“.

წითელი შალი

გაქედილ იყო კაცით და ქალით
ცირკის რიგები ახლო და შორი,
და ასპარეზზე წითელი შალით
ხარს აშინებდა ტორეადორი.

ხარი ჯერ იდგა რქებ-აზნექილი,
მერე ერთბაშად გავარდებოდა,
შუბლ-მაგარი და კუდ-გაბრექილი
რქებით იმ შალსა ეტაკებოდა...

ეს შედარება, როგორც მართალი,
არა მგონია საყოქმანები:
ჩემი ლექსია წითელი შალი
და ხარი — ჩემი კრიტიკანები.

F 15.332

2